

Lokal handlingsplan för suicidprevention 2022 - 2025

Bakgrund

För att minska antal suicid i Västra Götaland, har en länsgemensam handlingsplan arbetats fram; Västra Götalands Handlingsplan för suicidprevention 2020 - 2025. Handlingsplanen är en del av Länsgemensam plan för psykisk hälsa som innehåller en rad insatser kopplade till olika målgrupper. Framtagande av länsgemensam handlingsplan för suicidprevention är en del i denna.

Den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention innehåller sex områden som anses särskilt viktiga för att främja psykisk hälsa, motverka psykisk ohälsa och suicid samt erbjuda insatser till dem som drabbas. De sex områdena är:

- Lokal handlingsplan som involverar nyckelaktörer
- Höjd kunskapsnivå
- Prioritera suicidprevention på ledningsnivå
- Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer
- Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap
- Lära av händelseanalyser vid suicid

Hälso- och sjukvårdsstyrelsen antog den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention den 15 oktober 2020. På kommunsidan ställde sig styrelsen för Västkom bakom förslaget och rekommenderade kommunalförbunden och samtliga kommuner att göra detsamma. Kommunstyrelsen i Härryda kommun antog den länsgemensamma planen den 4 februari 2021.

Härryda kommuns lokala handlingsplan för suicidprevention utgår från samma områden som den länsgemensamma planen och utgör en del i kommunens arbete för ökad psykisk hälsa. Planen ska ses som ett komplement till Lokal handlingsplan för psykisk hälsa (2021 VFN134§115). Planen har tagits fram av utvecklingsfunktionen utifrån dialog med nyckelfunktioner för suicidpreventivt arbete inom kommunala verksamheter samt inom lokala hälso- och sjukvårdsverksamheter. Aktiviteter och indikatorer för uppföljning av planen finns angivna under respektive område.

Ledning och styrning

Styrgrupp folkhälsa utgör styrgrupp för den lokala handlingsplanen för suicidprevention. I NOSAM¹ sker avstämning av den samverkan som ligger inom ramen för vårdsamverkan.

¹ NOSAM står för Närområdessamverkan. I NOSAM sitter valda områdes- och verksamhetschefer från primärvård och kommun.

Uppföljning

Den lokala handlingsplanen följs årligen upp av styrgrupp folkhälsa. De olika aktiviteterna kommer efterhand att planeras, genomföras och följas upp.

Handlingsplan

Kursiverad text i planen nedan är hämtad från den länsgemensamma planen och synliggör bakgrund till respektive insatsområde. Aktiviteter och indikatorer som anges är lokalt anpassade.

1. Lokal handlingsplan som involverar nyckelpersoner

Medarbetare i kommunerna och regionen som möter patienter/brukare i sin vardag har en viktig uppgift i att uppmärksamma när personer visar tecken på risk för suicid. Det suicidpreventiva arbetet ska bedrivas inom ramen för befintlig samverkansstruktur. Handlingsplanen ska innehålla gemensamma målaktiviteter, mått på förväntat resultat samt ange former för samverkan. Arbetet ska bl a bygga på antagna avtal och överenskommelser.

Andra viktiga nyckelaktörer i det suicidpreventiva arbetet är Länsstyrelsen, Trafikverket, SOS Alarm, Räddningstjänsten, Polismyndigheten, Kriminalvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, företagshälsovård, lärosäten samt aktörer inom civilsamhället t ex trossamfund och ideella organisationer.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
Lokal handlingsplan	Handlingsplan upprättas för perioden 2022 - 2025 inom ramen för samverkan inom NOSAM	Framtagen handlingsplan; Ja/Nej	Utvecklingsfunktionen

2. Höjd kunskapsnivå

Kunskapsnivån om riskfaktorer för psykisk ohälsa och suicid behöver öka. Vissa särskilt sårbara grupper i samhället har en ökad risk för suicid, t ex minoritetsgrupper, funktionsnedsatta, vissa åldersgrupper och närstående till personer som begått suicid. Även riskbruk och missbruk är riskfaktorer som är viktiga att väga in. Utbildningsinsatser behövs för personal som kommer i kontakt med suicidnära personer inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, förskola/skola, äldreomsorg, räddningstjänst med flera. Fortbildningar behöver därför riktas till olika målgrupper och ges på ett organiserat sätt till personal inom kommun, primär- och specialistvård. Generellt sett behövs också ökad kunskap hos allmänheten för att minska fördomar, stigmatisering och var hjälp finns att få.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
MHFA- Mental health first aid	Fortsätta att erbjuda minst två	Antal utbildnings-tillfällen och antal	VIS gruppen ²

² Verksamhetschefer i samverkan, VIS-gruppen, består av verksamhetschefer med ansvar för Kultur och Fritid, Förskola, Grundskola, Gymnasium, Vuxenutbildning, Verksamhetsstöd UKF, Arbetsmarknad och integration, Utvecklingsfunktion, Barn och familj samt Hälsa och bistånd.

	utbildningstillfällen per inriktning varje år till medarbetare inom den kommunala förvaltningen och hälso- och sjukvårdsverksamheterna	personer som deltagit i MHFA utbildning.	
	Erbjuda MHFA-kunskap för elever på gymnasieskolan.	Antal elever från gymnasiet som tar del av MHFA kunskap.	VIS-gruppen
	Verka för att MHFA-utbildning erbjuds till företag och föreningar i Härryda kommun.	Antal föreningar respektive företag som erbjuds resp deltar i MHFA	VIS-gruppen
YAM-utbildningar - Youth Aware of Mental health, program som syftar till att förbättra den psykiska hälsan och förebygga självmordshandlingar bland skolelever på högstadiet	Säkra förutsättningar och rutiner så att alla elever i den kommunala skolans årskurs 8 får YAM utbildning. Verka för att YAM även införs på friskolor	Antal skolor och klasser som under året genomfört YAM. Andel elever i årskurs 8, som i LUPP enkäten uppger att de känner till vart de kan vända sig om de blivit illa behandlade eller om de mår dåligt.	VIS-gruppen
Ökad kunskapsnivå bland allmänheten	Genomföra föreläsningar med fokus psykisk hälsa och /eller suicid för de som bor och verkar i Härryda kommun.	Antal föreläsningar och antal åhörare.	Utvecklingsfunktionen
Gemensamma utbildningstillfällen	Medarbetare inom den kommunala förvaltningen och medarbetare inom hälso- och sjukvården erbjuds gemensamma utbildningstillfällen inom psykisk hälsa/ suicid	Antal gemensamma utbildningstillfällen under planperioden.	NOSAM

3. Prioritera suicidprevention på ledningsnivå

Beslutsfattare, chefer och ledare måste ha goda kunskaper om suicidförebyggande arbete. De har en central roll för att skapa förutsättningar i form av tid, resurser, utrymme och kontinuitet. Detta krävs för att säkerställa att det suicidpreventiva arbetet prioriteras och att denna handlingsplan omsätts i praktiken.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
Öka kunskapsnivån om psykisk hälsa och suicid bland chefer i den kommunala förvaltningen.	Psykisk hälsa, psykisk ohälsa eller suicidprevention är ett tema på minst ett av personalfunktionens chefsfrukostar under perioden för handlingsplanens giltighet.	Antal chefer som deltar vid informations- och utbildningsinsatser.	Personalfunktionen i samarbete med Utvecklingsfunktionen
Aktualisera och medvetandegöra den lokala planen för suicidprevention	Lokal plan för suicidprevention tas upp på lokalt NOSAM möte minst en gång per år.	Antal tillfällen som handlingsplanen lyfts på lokalt NOSAM.	Ordförande i NOSAM ansvarar för att lokal plan för suicidprevention årligen diskuteras på NOSAM.

4. Ökad samordning och tillgänglighet till professionella insatser på alla nivåer

Personer med psykisk ohälsa och förhöjd risk för suicid ska ges kompetent hjälp och stöd oavsett var behovet identifieras. Det ska finnas kända och fungerande rutiner för detta och för att slussa vidare personer när det behövs. Tillgängligheten till vård och stöd ska vara god oavsett ålder. För personer med mer omfattande behov av hjälp krävs god tillgänglighet till såväl psykiatrisk som somatisk specialistvård.

Personer som har behov av samordnade insatser ska erbjudas en Samordnad individuell plan (SIP). En SIP säkerställer att den enskilde får sina behov tillgodosedda när både kommun och region ansvarar för insatser. En SIP gör den enskilde och närstående delaktiga i planeringen av insatser från kommun och hälso- och sjukvård, och ansvarsfördelningen blir tydlig.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
Kända och fungerande rutiner vid risk för suicid eller vid suicidhändelse	Befintliga rutiner vid risk för suicid ses över, informeras och förankras bland medarbetare enligt årshjul. I rutinen ska rutin och metod för händelseanalys säkerställas.	Årsvis information; Ja/Nej.	Respektive verksamhetsansvarig ansvarar inom sitt uppdrag.
Kompetent hjälp och stöd	Omvärldsbevaka och säkerställa att	Under arbete	Respektive verksamhetsansvarig

	verksamheterna arbetar kunskapsbaserat.		ansvarar inom sitt uppdrag.
Gemensam utveckling av arbetet med SIP, Samordnad Individuell Plan, SIP	Tillsätta SIP-samordnare	Ja /Nej	Respektive verksamhetsansvarig ansvarar inom sitt uppdrag.
	Gemensam utbildning av SIP-ledare och SIP-utbildare.	Antal som årligen utbildats i SIP	
	Den lokala strategin för Härryda kommuns arbete med SIP för barn och unga följs och görs känd.	Under arbete	
	Implementera länsgemensam SIP-riktlinje och stödmaterial på lokal nivå.	Under arbete	

5. Ta vara på civilsamhällets engagemang och kunskap

Civilsamhället och offentliga verksamheter behöver samverka för att motverka stigmatisering och göra det lättare att samtala om psykisk ohälsa och suicid. Det finns flera intresseorganisationer som arbetar med att skapa engagemang, kunskap och dialog. De har en viktig funktion i det suicidpreventiva arbetet. Deras informations- och utbildningsinsatser samt opinionsbildning förstärker och kompletterar insatser från staten, regionerna och kommunerna.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
Bidra till ökad samverkan med och ökad kunskap om civilsamhällets arbete inom området psykisk hälsa/suicid.	Utveckla samverkan och involvera fler verksamheter från civila sektorn som arbetar med psykisk ohälsa och suicidfrågor	Antal aktörer från civilsamhället som finns med i broschyren <i>Vi finns här!</i>	Respektive verksamhetsansvarig ansvarar inom sitt uppdrag.
	Involvera aktörer från civilsamhället i utbildningsinsatser.	Antal utbildningsinsatser som sker i samarbete med aktörer från civilsamhället	Samtliga aktörer inom förvaltningen som arrangerar utbildningsinsatser inom psykisk hälsa /suicid

6. Lära av händelseanalyser vid suicid

Händelseanalyser ökar kunskapen om den suicidala processen och identifierar förbättringsområden samt bidrar till att utveckla det förebyggande arbetet. En händelseanalys är också en viktig del av stöd och återkoppling till närstående,

personalgrupper eller andra efterlevande. I de fall som en individ som begår suicid har insatser från region och kommun bör en gemensam händelseanalys genomföras.

Händelseanalyser i samverkan med närstående och berörda parter ger en mer detaljerad bild av suicid och dess orsaker. En gemensam händelseanalys kan även identifiera förbättringsområden mellan verksamheterna, till exempel när det gäller samverkan eller kommunikation.

Insatsområde	Aktivitet	Indikator	Ansvar
Lära av händelseanalyser vid suicid	En modell för att kunna dra slutsatser och dra lärdomar behöver utvecklas.	Under arbete	Respektive verksamhetsansvarig ansvarar inom sitt uppdrag.
	Utbildningsinsatser i avvikelshantering	Antal utbildningar och antal deltagare under planperioden.	NOSAM